

S. Sayısı : 29

Meşhut Suçların Muhakeme Usulü hakkındaki 3005 sayılı Kanunun 6 ncı ve 13 ncü maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında Kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/97)

T. C.

Başbakanlık

1 . XII . 1950

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1654, 6/4171

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 25 . XI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 6 ncı maddesi, cumhuriyet savcılarında hazırlık tahkikatında sanıkları tevkif yetkisini tanımakta, aynı kanunun 13 ncü maddesi hükmü de bir ay veya daha fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilenlerin, mevkuflarının bulunmadıkları takdirde, mahkemece tevkif edilmelerini mecburi kılmaktadır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzun kabul ettiği ana prensip gereğince, tevkif yetkisi, munhasıran yargıca tanınmış bulunmaktadır. Bu itibarla ceza dâvasını kamu haklarının temsileisi olarak tahrik eden savcıya kişi dokunulmazlığını ilgilendiren böyle bir yetkinin tanınması ceza adaleti ve usuli kaidelerle bağdaşmayacağı gibi yargıç veya mahkeme kararı olmaksızın şahıs hürriyetinin, tedbir mahiyetinde dahi olsa, tahdidi yoluna gidilmesi Anayasa hükümleriyle telif edilemeyeceğinden savcıya tanınmış olan tevkif yetkisinin kaldırılması uygun görülmüştür.

Bundan başka aynı Kanunun 13 ncü maddesindeki tevkif mecburiyeti de keza usul hukukundaki ana kaide ile bağdaşmaz çünkü 104 ncü madde ile yargıca tanınan takdir yetkisini takyit, aynı zamanda Anayasamızın teminatı altında bulunan şahsın masuniyeti esasını ihlâl etmektedir.

Bu mülahazalarla her iki maddenin kanundan çıkarılması uygun görülmüştür.

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 1/97

Karar No. 13

27 . XII . 1950

Yüksek Başkanlığa

3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü hakkındaki Kanunun 6 ve 13 ncü maddelerinin yürürlükten kaldırılmasına dair Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 25 . XI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulmasına karar verilen Kanun tasarısı komisyonumuza havale edilmekle Adalet Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde incelendi.

Gerekçenin okunmasından ve Bakanlık temsilcinin alınması tamamlayıcı izahattan Kanun tasarısının,

3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 6 ncü maddesinin Cumhuriyet Savcılarına hazırlık tahkikatında sanıkları tevkif yetkisini tanıdığı ve 13 ncü maddenin de bir ay veya daha fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilenlerin mevkuf bulunmuş oldukları takdirde, mahkemece tevkif edilmelerini mecburi kıldığı, Halbuki;

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun kabul ettiği ana prensip gereğince, tevkif yetkisi, munhasıran yargıca tanınmış olmak itibariyle ceza dâvasını kamu haklarının temsilcisi olarak tahrik eden savcıya kişi dokunulmazlığını ilgilendiren böyle bir yetkinin tanınması ceza adaleti ve usuli kaidelerle bağdaşmayacağı gibi yargıç veya mahkeme kararı olmaksızın şahıs hürriyetinin tedbir mahiyetinde dahi olsa tahdidî yoluna gidilmesi Anayasa hükümleriyle telif edilemeyeceğinden savcıya tanınmış olan tevkif yetkisinin kaldırılmasının uygun görüldüğü,

Bundan başka 13 ncü maddedeki tevkif

mecburiyetinin de usul hukukundaki ana kaide ile bağdaşmayacağı, çünkü 104 ncü madde ile yargıca tanınan takdir yetkisini takyit, aynı zamanda Anayasamızın teminatı altında bulunan şahsın masuniyeti esasını ihlâl etmekte olduğu,

Mülâhazaları ile hazırlandığı ve 6 ncü ve 13 ncü maddelerinin yürürlükten kaldırılmak istendiği anlaşılmıştır.

Komisyonunda yapılan görüşmelerden sonra ileri sürülen mucip sebepler muvafık görülmüş ve Hükümetin bu maksatla hazırladığı kanunun aynen ve oy birliğiyle kabulüne karar verilmiştir.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Ankara	Balıkesir	Balıkesir
O. T. İltekin	M. Erkuyumcu	V. Asena
Amasya	Ankara	Ankara
İ. Olgaç	O. Ş. Çiçekdağ	H. Ş. Ince
Çankırı	Çoruh	Çorum
C. Boynuk	M. Güney	H. Ortakçoğlu
Edirne	Elâzığ	Erzurum
M. Enginün	H. A. Yöney	E. Karan
Gaziantep	İstanbul	Kars
G. Kınacı	A. Moshos	L. Aküzüm
Kars		Konya
Abbas Çetin		M. Obuz
İmzada bulunamadı		
Kütahya	Mardin	Samsun
S. S. Nasuhoglu	M. K. Boran	F. Tüznel
Seyhan		Yozgat
S. Serçe		N. Ü. Alcala

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin kaldırılmasına dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü hakkındaki Kanunun 6 ve 13 ncü maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
S. Ağaoğlu

Devlet Bakanı
F. L. Karaosmanoğlu
Millî Savunma Bakanı
Refik Ş. İnce

Adalet Bakanı
H. Özyörük
İçişleri Bakanı

Dışişleri Bakanı
F. Köprülü

Millî Eğitim Bakanı
T. İleri

Eko. ve Ticaret Bakanı
Z. H. Velibese

G. ve Tekel Bakanı
N. Özsan

Ulaştırma Bakanı
S. Kurtbek

Maliye Bakanı
H. Ayan

Bayındırlık Bakanı

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı
N. İyriboz

Çalışma Bakanı ve
Bayındırlık B. V.
H. Polatkan

İşletmeler Bakanı
Muhlis Ete